

ható. — **Omega.** 1. Anakreont lefordították magyarra. Az anakreoni versek formáját ismeri. Az ön fordítása erősen döcög. 2. Az alexandrinus lehet időmértékes is, amint Aranyánál láthatta. — **B. M.** (Petrozsény). Rejtvényei közül három darab bevált. A többi gyenge. — **F. F.** (Pozsony). 1. Akármelyik könyvkereskedésben megrendelheti. 2. Rejtvénye nem közölhető. — **M. R.** (Székesfehérvár). Címét a kiadóhivatal kijavítja. — **K. Gy.** (Balassagyarmat). A könyvet a kiadóhivatal elküldi. Reméljük megkapta. — **F. L.** (Budapest). Levélét átadtuk a kiadóhivatalnak. — **R. M.** Olyan melodramát nem ismerünk. Erre az alkalomra Pósa Lajos, Lampérth Géza irtak költeményeket.

OLVASÓINKNAK.

A múlt számmal befejeződött a «Tanulók Lapja»-nak XI-ik évfolyama s ez októberi első számmal megkezdődik a XII-ik évfolyam. Olvasóink jól ismerik lapunk szellemét, irányát, tudják, hogy a lap szerkesztője nemcsak szórakoztató és oktató közlemények útján kíván olvasóira hatni. A lap nem nyit teret az ifjúság első szárnypróbálgatásainak, komoly munkára serkenti a magyar diákokat.

A *Tanulók Lapja* állandóan két regényt, illetve hosszabb elbeszélést közöl, egyik eredeti, másik fordított. Ez utóbbiaknál arra van gondja, hogy kiváló írónak a munkája legyen.

A XII-ik évfolyamban *Dickens Károlynak*, a világhírű angol írónak egyik legbájosabb regénye fog megjelenni, a

Copperfield Dávid.

Az ifjúság számára *Mikes Lajos* dolgozta át, kinek, mint szakavatott műfordítónak a neve előnyösen ismert az irodalomban.

Dickensnek ez a műve tele van a szív és elme nemes kincseivel; a humor mélyreható érzelmei, az események drámai mozgalmassága, a való élet igaz képei váltogatják egymást benne.

Az eredeti elbeszélést *Krudy Gyula* írta. Címe:

A cirkusz-király.

E két hosszabb elbeszéléssel párhuzamosan közöl a *Tanulók Lapja* minden számban ismeretterjesztő cikkeket az irodalom, művészet, történelem, természettudományok köréből.

Lapunk régibb olvasói tapasztalhatták, hogy a *Tanulók Lapja* nemcsak arra törekszik, hogy szórakoztasson, hanem arra is, hogy oktasson. Nem zárkózik el attól sem, hogy a tudomány, irodalom és művészet időszerű, fontosabb jelenségeiről megemlékezzen. Minden ez irányú közleményét világos nyelven, tetszetős formában, az olvasók értelmi világának megfelelően írják meg a szerzők.

A rovatok maradnak a régié. Így az *Iskola világa* című rovatban megemlékezünk a nevezetesebb eseményekről, az iskolák ünnepeiről; az önképzőkörök működéseiről szóló tudósításoknak is nyitunk teret, ha érdemesnek tartjuk ezt a működést arra, hogy szélesebb körben vegyenek róla tudomást.

A *Fejtörő* rovatban közlünk különféle rejtvényeket, melyek nemcsak arra valók, hogy az elmét élesítsék, hanem arra is, hogy olvasóink ismeretét gyarapítsák. Szívesen fogadjuk a hozzánk beküldött rejtvényeket s ha megfelelők, közzé tesszük. A rejtvények megfejtői között hétről-hétre értékes jutalomkönyveket sorsolunk ki.

A szerkesztői üzenetekben megfelelünk minden hozzánk érkezett érdemleges kérdésre; ítéletet mondunk a beküldött kéziratokról, tanácsot adunk a kérdéssel hozzánk fordulóknak.

A *Tanulók Lapja* eddig is legjobb barátja volt a magyar diákoknak, az marad ezután is; barátja, tanácsadója, vezetője a munkás élet terén. Hirdeti a nemzeti szellemet, a hazának okos szeretetét, mely legnemesebb értelmezésében nem egyéb, mint a kötelességnek becsületes teljesítése.

A «*Tanulók Lapja*»-nak előfizetési feltételei a következők:

Egész évre 9 kor. 60 fillér
Félévre 4 „ 80 „
Negyedévre 2 „ 40 „

Azoknak, akik tíz előfizetőt gyűjtenek, a kiadóhivatal egy évig ingyen küldi a *Tanulók Lapját*; azok, akik tiznél kevesebb előfizetőt gyűjtenek, értékes könyvjutalomban részesülnek.

Az előfizetés legelőszérűbben postautalványon esz-
közölhető a következő címen: A «*Tanulók Lapja*»
kiadóhivatalának, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.
Franklin-Társulat.

A «*Tanulók Lapja*» szerkesztősége
és kiadóhivatala.

A középiskolák II. osztályában előírt

KÖTELEZŐ- ÉS HÁZI OLVASMÁNYOK.

Az I. osztályban előírtakat lásd a lap előbbi számában.

Arany válog. kisebb költeményei. <i>Moravcsik G.</i>	60 fill.
— Az első lopás. Jókai ördöge. <i>Kamárómy</i>	30 fill.
— Katalin, Keveháza, Szt.-László füve. <i>Radnay R.</i>	60 fill.
— Katalin, Keveháza, Szt.-László füve	40 fill.
— Toldi estéje. <i>Bánóczy J.</i>	60 fill.
Cox. Görög regék.	6 kor.
Fáy A. válogatott meséi. <i>Badics F.</i>	30 fill.
— Meséi	2 kor.
Gaal M. Magyar királymondák	1 kor. 50 fill.
Garay J. Balladái és életképei	80 fill.
Heltay G. válogatott meséi. <i>Imre L.</i>	30 fill.
Jókai M. A magyar nemzet története. I. kötet	5 kor.
Magyar meseirőkből. <i>Pesti G. és Hellai G.</i>	80 fill.
Niebuhr-Gaal. Görög hőskörtörténete	1 kor.
Petőfi. Táj- és életképek. <i>Vajda Gy.</i>	30 fill.
— Élete és költészete. <i>Somogyi</i>	30 fill.
— Családi versei. <i>Szinyei F.</i>	30 fill.
— Haza és szabadság. 2 füzet. <i>Radnay R.</i>	60 fill.
— Barátság és szerelem. <i>Ferenczi Z.</i> 2 füzet	60 fill.
— Románok. <i>Lenkei H.</i>	30 fill.
— Elbeszélő költeményei. 2 füzet. <i>Radó V.</i>	60 fill.
— Vegyes lyrai költemények. <i>Balassa J.</i> 2 füzet	60 fill.
Tompa Mihály népregéi	60 fill.
— Regéi	60 fill.

Folytatás a következő számban.

Kaphatók:

Lampel Róbert könyvkereskedése
(Wodianer F. és fiai) részvénytársaságnál
Budapest, VI. kerület, Andrássy-út 21-ik szám
és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A VÉRTANÚK EMLÉKEZETE.

Ötvenöt esztendő múlt el azóta, s mégis vérzik a seb, kibuggyan belőle a vér, az emlékezetnek sötét fátyola fölfebben, s a fényes színjáték zárójelenetének egész komorsága feltárul lelkünk szeme előtt.

Fény és árny váltakoznak a magyar nemzet történetében; a századok jóformán bozzá szoktattak minket ahhoz, hogy a szerenésében ne bizakodjunk el, a balsorsban kétségbe ne essünk. Külső és belső viszálykodások hosszú láncolata a múlt: külső hatalmak törtek reánk, s mikor az önfeláldozó hősiességnek ezer dicső példáját adtuk a világnak, mikor kívülről szilárdra tettük a hazát: belső férgek emésztették. Tudjuk, hogy a hiba vajmi sokszor bennünk rejlett, s emiatt kellett bűnhődnünk, és bűnhődésünk igazságos volt. Ámde a koronként reánk zúduló csapásoknak gyógyító erejét is éreztük; mindenik csapás arra tanított, hogy testvéri érzéssel simúljunk egymáshoz, tartsunk össze, tanuljunk meg egymást szeretni.

A vértanúk emlékezte ezeket a gondolatokat juttatja eszünkbe. Felidézi a szabadságharc dicsőségét lelkünkben, mely ma-holnap olyan lesz az utónemzedék szemében, mint egy nagyszerű legenda, tele csodával, tüneményes hősiességgel nagy időkre szóló jeleneteivel. És felidézi lelkünkben a küzdelemnek meddő, gyászos végét, mely eltölt ugyan fájdalommal, de a jelen miatt kibékülünk vele, s olybá tekintjük a Golgothát, mint a nemzet sok százados bűnhődésének utolsó jelenetét, mely halállal fenyegetett, s a vége a nemzeteket fentartó Isten jóvoltából feltámadás lett.

Valóképpen a szabadságharc, az elnyomatás kora és a kibékülés, e három korszakos esemény

a mi nemzetünk ezeréves történetének hű visszautkrözője.

A szabadságharc a vitéz és szabadságszerető magyar nemzetnek hős korát elevenítette fel. Az idegen népek pusztító hadjáratait juttatja eszünkbe, melyeket vitéz eleink nemcsak Magyarország érdekében, hanem időről-időre az egész keresztény Európa érdekében visszavertek, s nemzeti önállóságukat megóvták; az elnyomatás kora azokat az időket juttatja eszünkbe, mikor a nemzet egy olyan hatalommal küzdött, amely nem fegyverrel, hanem a visszavonás tűzével magyart magyarra uszítva alkotmányától akarta megfosztani. Ebben a belső, sorvasztó lázban nyilatkozott meg legfényesebben a nemzetnek életerejé. Ennek az élet-erőnek kellett győznie a halálos kórságon; a kibékülés korszaka pedig a halás és munkálkodni szerető nemzet képét tárja elénk; s meglepő csodája nyilatkozott meg a magyar faj fejlődő és alkotó képességének.

Valóban példáját ritkítja a nemzetek történetében az ehhez hasonló jelenség!

Egy nemzet, mely idegen népek közé ékelve századokig élet-halálharcot vív, már-már a sír széléhez közeledik, felette meghúzzák a lélekharangot, s mégsem hal meg, mert tudatára jut életerejének, törhetetlenül ragaszkodik ősi intézményeihez, tud alkalmazkodni a haladó időhöz, s félretéve a kardot, kezébe veszi az ekeszarvát, a tollat, a könyvet, az esetet, a vésőt, a kalapácsot, s kezd dolgozni jövőbe vetett reménnyel, hittel és bizalommal. Megteremti az új Magyarországot, kényszeríti a művelt világot arra, hogy másodsor nyissa meg előtte kebelét, aminthogy ősi vallását a kereszténnyel felcserélve ez előtt több mint kilencszáz évvel helyet kért a nyugoti keresztény államok sorában.

A vértanúk emlékének fölidézése vajjon nem ezekre a gondolatokra kell-e a nemzetet emlékeztetni?

A hitet kell bennünk táplálnia, azt a hitet, mely nemzetünket fentartotta és fenn tudja tartani minden időben; a szeretetet és összetartást, melyből a nemzetek, ha hogy kifogynak, balsorsukat megpecsételik; a munkát, mely a jövő boldogulásnak egyetlen biztos alapja, mert nélküle a hit, a szeretet és összetartás nem egyéb, mint hiú szó, mely cifrán hangzik, de nem jelent semmit.

A vértanúk emlékének úgy adózunk méltóan, ha a megváltozott idők szellemét megértve a szív nemes érzelmével, az agy és kéz minden fegyverével közösen munkálkodunk, hogy az a haza, melynek szabadságáért e nagyok a szomorú Golgothán elvérzettek, a mi tisztos munkák árán felvirágozzák.

AZ IMA.*

Írta Manuel Jenő.

Bágyadt félhomályban, decemberi este,
Karesú lángú méces kőr gyülekezve;
Öreg bibliából imádkoztunk halkan.
Valamennyi között én legifjabb voltam.
Már a test ellankadt a napi munkától,
Agg és ifjú szeme lassanként lezárul,
S még csak én és atyám virrasztjuk az éjet.

«Nézd atyám, a többi mind álomba mélyedt!
Áhítatos szívünk kedves az Istennek!
Mi imádkozunk csak, ők már szenderegnek!

— «Alszanak?» szól atyám, komolyan rám nézve:
«Hogyha imádkoztál, mint vehetted észre?»

Franciából fordította:
Bogdányi Lajos.

Szelidség mérsékelje a szigort s ne a hang, hanem a szeretet tüntessen.

*

A hatalmat, melyet mások fölött akarunk gyakorolni, csak saját szabadságunk árán vásárolhatjuk meg; aki soknak akar parancsolni, az maga is korlátok között mozog.

*

Bánatot csak kötelességek ellensúlyozhatnak s az kit nagy szerencsétlenség ért, nem mulatságban, hanem egyedül munkásságban találja vigasztalását.

* Az Olesó Könyvtár legutóbb megjelent 1359-dik számából.

COPPERFIELD DÁVID ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Írta Dickens Karoly.

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

III.

A fuvaros lova a világ leglustább állata volt, s fejét lehorgasztva kényelmesen baktatott az úton. A fuvaros épp úgy lehorgasztotta a fejét, mint a lova, s hajtás közben bóbiskolva előrehajlott, könyökét térdére támasztva.

Peggottynak egy kosár elemózsia volt a térdén. Elég lett volna bőségesen, ha akár Londonba igyekeztünk volna ugyanezzel az alkalmatossággal. Sokat ettünk-ittunk és aludtunk is. Peggotty úgy aludt mindig, hogy állát a kosár fölére támasztotta, amelyet a világért sem eresztett volna el, — s oly hatalmasan hortyogott, hogy el sem hittem volna, ha a saját fülemmel nem hallok.

A hosszú utazásba alaposan belefáradtam, és nagyon örültem, mikor megláttuk végre Yarmouthot. Meglehetősen piszkos, sáros hely, gondoltam, mikor végig tekintettem a folyó túlsó partján elnyúló unalmas, nagy pusztaságon, s nagyon szerettem volna tudni, hogy ha a föld csak-ugyan olyan gömbölyű, amilyenek a földrajzom mondja, mikép lehet olyan része, amely ennyire lapos. De aztán azt gondoltam, hogy Yarmouth bizonyára vagy az északi, vagy a déli sarkon fekszik, s ez a dolog magyarázata.

Mikor beértünk a városba, s hirtelen orromba csapott a hal-, szurok-, csepű- és kátrányszag, és láttam a járó-kelő matrózokat, s a kövezeten fel, s alá dőcögő szekereket, éreztem, hogy igazságtalan voltam az eleven, nyüzgő várossal szemben, amely egy cseppet sem volt unalmas. — Ham! Ham! — sikoltott egyszerre Peggotty. — Hogy megnőtt az istenadta!

Ham csakugyan ott várt ránk a fogadó előtt, ahol a szekerünk megállt, s amint meglátott bennünket, mindjárt azt kérdezte tőlem, hogy vagyok, mintha régi ismerősök lettünk volna. Én eleinte idegenül néztem rá; de csakhamar megbarátkoztam vele, mikor hátára ültetett, hogy haza vigyen. Nagy, erős, hat láb magas legény volt, tagbaszakadt, gömbölyű vállu: de az arca mosolygó gyerekarc volt még. Zubbonya vitorlavászonból készült, s olyan kemény nadrágja volt, amely bizonyára egészen jól megállt volna akkor is, ha nem is lett volna benne lábszár. Bodros szőke haja volt, s a feje búbját kalap helyett valami szurkos holmi borította.

Én, Hamnak a hátán, aki hóna alatt egy kis ládánkat is vitte, és Peggotty, aki egy másik kis ládát cipelt, utcából utcába fordultunk, forgács, és apró homokbuckák között, s elhaladva egy csomó gázgyár, kötélverőműhely, hajóácsműhely, kovácsműhely s nagy összevisszaságban még egy sereg más efféle műhely mellett, kijutottunk végre arra az unalmas pusztaságra, amelyet útközben messziről is láttam volt. Itt Ham így kiáltott fel: — Ott van la a házunk, Dávid úrfi!

Meresztgettem a szemem mindenfelé a pusztaságon, néztem a tenger, néztem a folyó felé; de

amely bizonyára százszor meg százszor járt a tengeren, s amelynek sohasem volt az a rendeltetése, hogy a szárazföldön lakjanak benne. Ezel búvölt le engemet.

Belül szép tiszta volt és oly kedves, hogy kedvesebbet kívánni sem lehetett volna. Volt benne asztal, kakukos óra, fiókos szekrény, a szekrény tetején egy teástálca, amelyre napernyős hölgy volt pingálva, aki egy katonaruhás, karikázó kis fiúval sétálgatott. A tálcát biblia támogatta, hogy le ne forduljon, mert ha lefordul, összezúzott volna egy csomó esészt, esésze-

— ISTEN HOZTA, ÚRFI, — SZÓLT PEGGOTTY ÚR.

háznak nyomát sem láttam sehol. Mindössze egy fekete, ősrégi bárkafélét láttam nem messze dalmahodni a szárazföldön, amelyből kemény helyett vascső nyúlt ki, s vigan szállt fel belőle a füst.

— Csak nem az? — szoltam. — Az a hajóformájú alkotmány?

— De biz az, Dávid úrfi, — felelt Ham.

Ha Aladin szultán palotája lett volna, vagy a griffmadár tojása mindenestül, akkor sem lettem volna jobban elragadtatva, mint attól a regényes gondolatától, hogy ebben fogok lakni. Pompás ajtó volt vágva az oldalába, teteje is volt, és kis ablakok is voltak rajta; de csodás varázsa voltaképpen abban rejlett, hogy igazi hajó volt,

alját és egy teás kannát; ezek mind a könyv köré voltak rakva. A falakon egy pár közönséges, bibliai tárgyú színes kép lógott, rámban, üveg alatt. A kandalló-párkány fölött egy kis három árbocosnak a képe függött, s a hajó kormányja igazi kis fadarab volt. A mennyezet gerendáiból néhány kampó meredt ki, s a székek helyét egy pár láda meg doboz pótolta.

Mindezt egy pillantás alatt észrevettem, amint átléptem a küszöbön. Azután Peggotty kinyitott egy kis ajtót, és megmutatta a hálószobámat. A legkivánatosabb hálószoba volt — a hajó hátsó részén; kis ablakán valaha a kormánylapát nyúlhatott ki. A falon kis tükör lógott — éppen a kellő magasságban az én számomra, — osztriga-

héjból készült kerettel. A kis ágyacska éppen akkora volt, hogy belebújhattam. Az asztalon két korszóban csokorba kötött tengeri hinár. A falak oly fehérre voltak meszelve, mint a tej, s a toldott-foldott ágytakaró úgy ragyogott, hogy szinte megfájdult belé a szemem.

Legfőképen azonban az tűnt fel nekem, hogy az egész házban erős halszag volt. Peggotty felvilágosított, hogy a bátyja rákfélékkel kereskedik, s ez okozza az átható szagot. És később láttam is, hogy csodálatosan összegabalyodva egész rakás efféle ollós, és ollótlan teremtés volt egy kis faházikóban, a hajóház közelében, ahol a fazekakat meg az üstöket tartogatták.

Az ajtóban egy nagyon udvarias, fehérkötényes nő üdvözölt bennünket, mikor megérkeztünk, aki már messziről bókol felénk. Mellette állt egy nagyon szép kis leányka is, két gyöngy-sor volt a nyakán. Nem akarta megengedni, hogy megcsókoljam, hanem elszaladt, és elbújt valahová. Később, mikor fölségesen megebédeltünk, (főtt hal volt vajasburgonyával, s nekem külön egy szelet sült), beállított egy szakállas ember is, akinek nagyon jóságos arca volt. Mivel Peggottyt megölelte, s derekas csókot cuppanított az ábrázatára, kitaláltam, hogy Peggottynek a bátyja volt: Peggotty úr, a ház gazdája.

— Isten hozta, úrfi, — szólt Peggotty úr. — Hogy-mint van az édes mamája?

Azt feleltem, hogy nagyon jól van, és hogy szépen tisztelteti őt. — Ez persze udvarias föllentés volt részemről.

— Alássan köszönöm, — szólt Peggotty úr. — Amondó vagyok, hogyha jól meglesz itt köztünk két hétig az úrfi, a húgommal, meg Hammel, meg a kis Emmivel, akkor büszkék leszünk a társaságára.

Ilyetén vendéglátó módon eleget téve a házigazda tisztének, Peggotty úr kiment, hogy egy üst forró vízben megmosakodjék. Csakhamar visszatért, még pedig nagyon megszépülve; de olyan vörös volt, hogy akaratlanul arra gondoltam, mennyire megegyezik az arca abban a rákfélékkel, hogy nagyon feketén bújik a forró vízbe és nagyon vörösen kerül ki belőle.

Tea után, mikor az ajtót bezárták és minden nyílást jól befödtek, (éjjelente hűvös, ködös volt már az idő), azt hittem, hogy pompásabb kis fészket elképzelni is lehetetlen volna. A kis Emmi erőt vett félénkségén, s ott ült mellettem a legalacsonyabb, és legkisebb láda tetején, amelyen éppen hogy elfértünk ketten, s a mely éppen

beleillett a kandalló mellé a sarokba. Peggotty úr felesége, fehér kötényében, túlnan ült a kandalló mellett kötögetve. Peggotty kézi munkájával úgy otthon volt itt is, mintha sohasem élt volna más földel alatt. Ham egy esomó piszkos kártyával durákra kezdett tanitgatni. Peggotty úr pedig esendesen pipázgatott. Éreztem, hogy itt az ideje a meghitt beszélgetésnek.

— Peggotty úr! — kezdtem a beszélgetést.

— Mi baj, úrfi?

— Azért nevezte el a fiát Hamnek, mert ilyen bárkafélében laknak?

— Nem én, úrfi, — szólt Peggotty úr nyugodtan. — Az apja adta neki ezt a nevet.

— Hát nem ön az atyja?

— Joe bátyám volt az apja.

— Meghalt, Peggotty úr? — kérdeztem, amint illik, egy kis szünet után.

— Vízbe fült, — szólt Peggotty úr.

Nagyon meglepett, hogy Hamnek nem Peggotty úr volt az apja, s kezdtem kíváncsi lenni, vajjon nem tévedek-e a többiekhez való rokoni kapcsolatában is.

— A kis Emmi, — szóltam rátekintve, — nem az ön leánya, Peggotty úr?

— Nem bizony, Tom volt az apja, a sógorom.

— Meghalt, Peggotty úr? — kérdeztem újabb illendő szünet után.

— Vízbe fült, — szólt Peggotty úr.

Éreztem, mily nehéz tovább firtatni ezt a dolgot; de minden áron a végére akartam járni. Így szóltam hát:

— Hát Peggotty úrnak nincs gyermeke?

— Nincs, úrfi, — felelt mosolyogva. — Legényember vagyok.

— Legényember? — szóltam elképedve. — Hát akkor az kiesoda, Peggotty úr? — S rámutattam a fehérkötényes személyre, aki esendesen kötögetett.

— Az Gummidgené, — szólt Peggotty úr.

— Gummidgené?

De ekkor Peggotty — az én Peggotty — intett, hogy ne kérdezősködjem tovább. Szótlannul üldögéltem hát tovább a hallgatag társaságban, amíg a lefekvés ideje el nem következett. Hálószobámban aztán felvilágosított Peggotty, hogy Ham meg Emmi elárvult unokatestvérek, akiket házi gazdám kora gyermekségükben, mikor gyámoltalanul magukra maradtak, örökbe fogadott. Gummidgené pedig özvegye Peggotty úr bárkaüzletársának, aki nagyon szegényen hunyt el.

— A bátyám maga is szegény ember, — szólt Peggotty; — de áldott jó lélek, és nagyon becsületes. Az egyetlen dolog, amiért haragszik, az, hogyha jóságát emlegetik.

A házi gazda jósága nagyon meghatott, s el-érzékenyülve hallgattam, hogy mennek aludni a nők a bárka túlsó végén lévő kis szobába, mialatt Ham meg Peggotty úr felakasztották függő-ágyukat azokra a kampókra, amelyek a bárka tetőgerendáiból meredtek alá. Amint az álom lassanként rám nehezült, hallottam, hogy a szél ordít kint a tengeren, s oly dühösen szágúld végig a sikon, hogy félálomban azt képzeltem, kikel a tenger mély medréből az éjszakában. De aztán meggondoltam, hogy voltaképen bárkában vagyok; s hogy ott van a földzeten Peggotty úr is, akit ugyancsak nem lehet kicsinyelni, ha baj támadna.

IV.

Amint a kelő nap sugarai megcsillantak tük-römnek kagylóhéjkeretén, egy-kettőre kint voltam az ágyból, és kisiettem a kis Emmihez, aki kavicsot szedegetett a parton.

— Te bizonyára egész tengerész vagy, úgy-e? — kérdeztem Emmitől, akinek ragyogó szeméből e pillanatban egy közeli fényes vitorlának a pici képemása tükröződött vissza.

— Dehogy — felelt Emmi, fejét rázva. — Én félek a tengertől.

— Félsz? — szóltam nagy vitézen rámeresztve a szemem a hatalmas óceánra. — Én nem félek!

— Haj! mikor olyan kegyetlen, — szólt Emmi. — Láttam, mikor darabokra tördelt egy akkora bárkát, mint a mi házunk.

— Remélem, nem azt a bárkát láttad, amelyen . . .

— Az édes atyám vízbe fült? — szólt Emmi. — Nem. Azt a bárkát sose láttam.

— Őt sem láttad? — kérdeztem.

A kis Emmi a fejét rázta.

— Nem emlékszem rá.

Ime, ebben egyezett a sorsunk! Nyomban azt kezdtem fejtegetni, hogy én sem láttam soha az édes atyámat, s hogy milyen boldogan éltünk, és fogunk élni mindig az édes anyámmal. Meg hogy az édes atyám sírja ott van házunkhoz közel a temetőben, egy árnyas fa alatt. De azért, amint kitesztet, volt némi különbség is Emmi árvasága meg az enyém között. Ő édes anyját még atyja halála előtt elveszítette; és azt sem

tudta senki, hol van édes atyjának a sírja. Csak azt tudták, hogy valahol a tenger mélységes fenekén pihen.

— Aztán meg — szólt Emmi, — a te atyád nagy úr volt, és az édes anyád úri asszony; az én apám pedig halász volt, az édes anyámnak is halász volt az atyja, és halász Dani bácsi is.

— Dani bácsi, Peggotty úr, úgy-e? — kérdeztem.

— Dani bácsi — amott ni, — felelt Emmi, a bárkaház felé mutatva.

— Úgy-e Dani bácsi nagyon jó ember?

— Jó? — szólt Emmi. — Ha valaha úri asszony lehetnék, gyémántpitykés égkék kabátot ajándékoznék neki, meg nanking nadrágot, meg piros bársony mellényt, meg egy nagy aranyórát, meg egy ezüst pipát, és egy láda aranyat.

A kis Emmi megállt, s az égre nézett, mialatt e sok szép holmit elsorolta, mintha ragyogó látomásban meg is jelent volna mindez előtte.

— Szeretnél úri hölgy lenni? — kérdeztem.

Emmi mosolyogva «igen»-t intett a fejével.

— Nagyon szeretnék. Akkor valamennyien nagy urak lennénk, és nem félnénk többé a tengertől, mikor vihar zúg.

— Nem igen látszik meg rajtad, hogy felnél a tengertől, — szóltam a nyugodt óceánra tekintve.

— Ilyenkor nem is félek, — szólt Emmi; — de mikor zúg a szél, remegve gondolok Dani bácsira meg Hamra, és azt hiszem, hallom, amint segítségért kiáltanak. De különben nem félek. Egy csöppet sem. Ide nézz!

Eliramodott mellőlem, s végig szaladt egy szál gyalulatlan deszkán, amely messze kinyúlt onnan, ahol álltunk, elég magasan a mély víz fölé, anélkül, hogy a legesekélyebb támasza lett volna. Az egész jelenet annyira bevésődött az emlékezetembe, hogy most is látom, amint rohan előre (akkor azt képzeltem) a romlásába, tekintetét a végtelen tengerre irányítva.

Könnyed, merész, lebegő kis alakja megfordult, s baj nélkül visszatért hozzám, — és nonsokára magam is nevettem félelmemen, és azon, hogy nagyot sikoltottam.

Messzire elköszáltunk, felrakodtunk sok mindenfelével, amiről azt hittük, hogy értékes furcsaság, s azután hazafelé indultunk. Megálltunk egy percre a rákház védelme alatt, hogy ártatlanul összeesókolódzunk, azután bementünk reggelizni, ragyogva az örömtől és az egészségtől.

(Folytatása következik.)

EGY ARADI VÉRTANÚ SZOBRA.

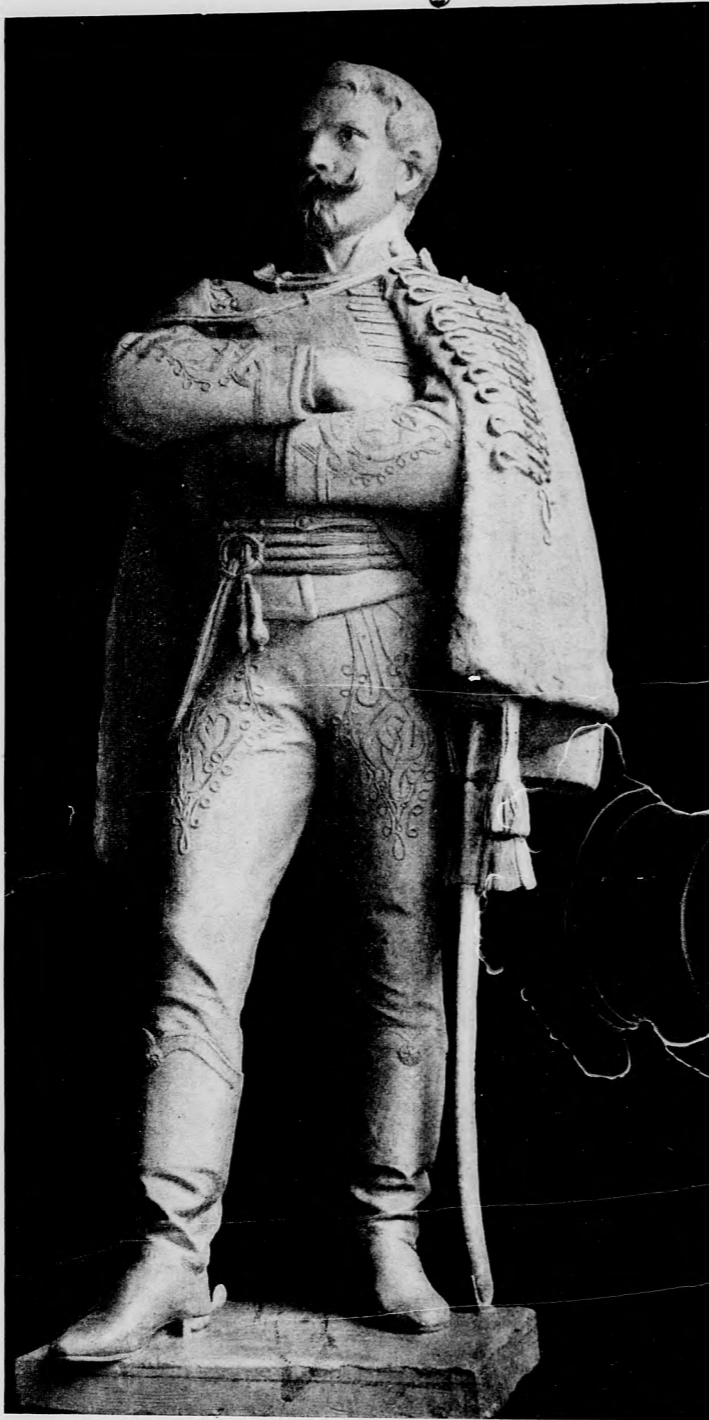
Szabadságharcunk egyik vitéz tábornokának, *Schweidel József*-nek, az aradi vértanúk egyikének, emlékszobrot állítanak szülővárosában, Zomborban. *Schweidel*, aki 1796-ban született, katonai szolgálatát mint közhuszár kezdte meg a negyedik huszárezredben és részt vett a Napoleon elleni hadjáratokban. A szabadságharc kitörésekor őrnagy volt s amidőn ezredét Bécsből Magyarországra rendelték, Apponyi ezredes helyett ő vette át az ezred vezényletét és azt haza is vezette. E hazafias tettének jutalmául alezredessé nevezték ki, s e minőségében részt vett a pákozdi és schwechat-i ütközetekben. 1849 május havában katonai parancsnok lett Debrecenben, utóbb Pesten, Szegeden és Aradon, szóval mindama helyeken, ahol a kormány székel.

A kormány lemondása után követte Görgeit s Világosnál ő is az oroszok és ezektől az osztrákok kezébe került. Felesége, *Bilinszky Danicella* bárónő, aki férje életéért mindent elkövetett, csupán a bitófától tudta megmenteni.

Haynau kegyelméből október 6-án Aradon golyó által végezték ki *Schweidel*-t.

A vértanú tábornok szülőházát pár évvel ezelőtt díszes emléktáblával jelölték meg a zomboriak. Rövid idő múltán pedig mozgalom indult meg, hogy *Schweidel*-nek emlékszobrot állítsanak Zombor városának főterén.

A szoborbizottság *Vétesz Károly* zombori ügyvéd és lapunk olvasói előtt is jól ismert író elnökle alatt alakult meg. Az emlékszoborra szükséges összeg Zombor város hazafias polgárságának áldozatkészsége folytán hamarosan összegyűlt és a bizottság a szobor mintázásával *Mátrai Lajos György* szobrászt, a budapesti magyar királyi iparművészeti iskola szobrász-tanárát bízta meg.

SCHWEIDEL JÓZSEF TÁBORNOK SZOBRA. — Mátrai Lajos György szoborműve.

A szakértők és a család tagjai a szobormintát sikerültnek és a kivitelre alkalmasnak találták s a tervező művésznak elismerést és köszönetet szavaztak. A mintát nyomban *Róna József* ércöntő műhelyébe szállították, ahol most öntés alatt van.

Az emlékszobrot, melyet mai számunkban képen is bemutatunk, a jövő év március 15-én leplezik le ünnepélyesen.

BARÁTH FERENC.

(1844—1904.)

A magyar tanügynek és irodalomnak egyaránt vesztesége volt a Baráth Ferenc halála. Egy emberöltőn át nevelte az ifjúságot, s becses, ere-

Ceglédre hívják meg tanárnak, de ettől az állásától csakhamar megvált, mert 1867-ben, letéve az első papi vizsgát, skót stipendiummal Edinburgba megy, hol két évig hallgatja a teológiát. Hazatér, s megválasztják a pesti ev. ref. főgimnázium tanárává, s mint ilyen főleg a magyar irodalmat és egyháztörténetet tanítja; a Nőképzőegyesület is tanárának választja. Mindkét állását nagy buzgalommal és ügyszeretettel töltötte be, s 1899-ben nyugalmába vonult.

BARÁTH FERENC.

deti meg fordított művekkel gazdagította az irodalmat.

Baráth Ferenc Kunszentmiklóson, 1844 nov. 3-án született, hol atyja, Gábor, asztalosmester volt. A gimnázium négy alsó osztályát szülővárosában járta, középiskolai tanulmányait Nagykőrösön végezte, hol a református gimnázium tanári karában olyan kiváló emberek működtek, mint Arany János, Szász Károly, Szilágyi Sándor. A középiskolát befejezve Debrecenben, majd Pesten lett teológus. 1865-ben a Lónyay-családnál nevelősködött. Tanítványával Jenát keresi fel, de innen 66-ban a háború miatt visszatér. Utóbb

Tanítványai a szó szoros értelmében bálványozták. Tárgyát ritka magas színvonalon adta elő, s igyekezett saját lelkesedését tanítványaiba is beleönteni. A borús kedélyű, magának élő férfiú a tanulók körében mindig fölvidült s köztük jól érezte magát.

Mint író nem tartozik a legtermékenyebbek közé. Munkája közül kiváló a *szép* tudományáról írt, azután lefordította Carlyle Tamásnak híres művét: A francia forradalom történetét.

Ritka irodalmi ismeretről adnak tanúbizonyosságot az 1895-ben megjelent irodalmi dolgozatai. Több röpiratot írt, melyek közül a «Nyugat-Eu-

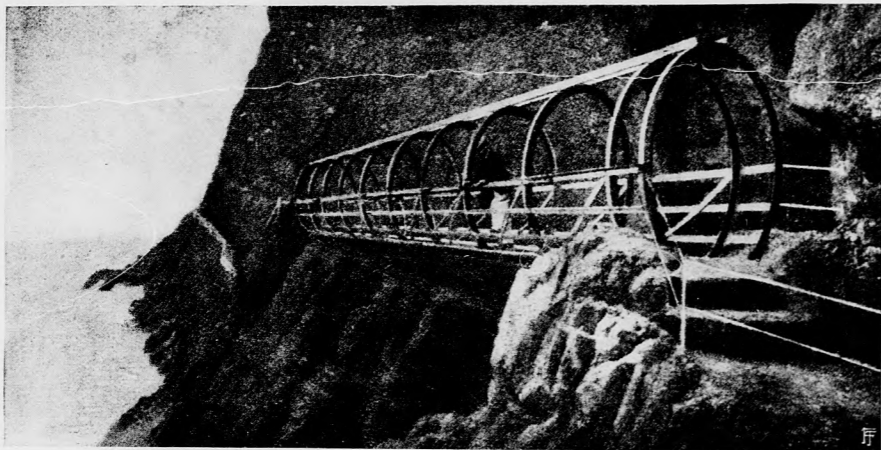
rópa és hazánk» című, annak idején feltűnést keltett. Amilyen csendesen élt úgy is halt meg. Kúnszentmiklóson helyezték örök nyugalomra. Legyen emléke áldott azok között, akik tanítványai voltak, s legyen neve tisztelt azok között, akik a nemzeti irodalom ügyéért őszintén lelkesednek.

CSODÁLATOS HÍD.

Írországról azt tudjuk, hogy ez az ország Erdőben, rébten bővelkedik, hisz innen kapta nevét is; kedves csermelyek, vizesések, zöld moha hazája a Britt-félsziget ez északi kiágazása.

Nagyjából igaz is ez.

Különösen a sok tó érdemel külön megemlékezést, de természeti jellegük már aztán külön-

CSODÁLATOS HÍD (ÍRORSZÁG ÉSZAKI PARTJÁN).

böző, még pedig aszerint, amint pusztá síkságon vagy a magasabb vidékeken helyezkednek el. Írország tavakban nagyon gazdag, amit annak a körülménynek kell tulajdonítani, hogy az ország széle magasabb mint belseje; az ország területe, a szigeteket is beleszámítva, 84.252 km²; a tavak 1616 km²-nyi területet borítanak; a tavak közt vannak téli tavak (torloughs), amelyek nyáron át egészen kiszáradnak.

A hegyi tavak közé tartoznak a nyugati grófságai: *Mayo, Galway, Erne*, a síkságiak inkább az északi részben találhatók. Az ország szívében nem sok festői szépségű helyet látunk.

Írország egykori glecsereinek köszönheti, hogy keleti oldalán a partok laposak és zátonyszerűek; ellenben a nyílt óceán felől csak úgy hemzseg a sok keskeny, fjordszerű öböl és szoros; ezekben és ezek körül egész útvesztője van a kis szige-

teknek, melyek mind ki vannak téve az atlanti óceán dühöngő viharainak.

Írország legtagoltabb, legszakadozottabb partja a délnyugati részen fekvő *Kerry* grófság s a már említett *Mayo* és *Galway* grófságok. A sziget északi részén is vannak romantikus fjordok és furaalakú öblök. Az egész északi rész vulkánikus talaj. Ezen a vidéken terül el a legnagyobb tó, a *Lough Neagh*, melynek területe 400 km², tehát majdnem olyan nagy, mind a Garda-tó (vagy $\frac{4}{5}$ része a Bodeni tónak).

A sziget északi partján elterülő hegyek bazalt fensíkok, melyek a tenger felőli oldalukon hatalmas szakadékokban végződnek. Itt a regényes fjordok, mint délnyugaton és nyugaton, az ország belsejébe fűrődnek. A közlekedés az ilyen

helyeken igen bajos. Meredek sziklákon az útépités teljesen lehetetlen s az egyes kiálló sziklák között meg oly nagy a távolság s oly hatalmas a mélység, hogy ezek feltöltése kivihetetlen munka. De az országútnak nincs is oly nagy szükség, mivel a helységek úgyszólván messzire vannak egymástól s azok lakói, a halászok nem is igen sóvárognak ilyen közlekedési utak után.

Az egyes helyeket csöves hidak által teszik járhatóvá s így segítenek magukon esetről-esetre. Egy ilyen különös szerkezetű hidat mutatunk be mai számunkban, melynek váza még eddig teljesen ismeretlen. Alapjában véve a csöves-híd módjára épült, de itt a csövet a tojásdad alakú gyűrűk helyettesítik. Ezeket a gyűrűket látjuk a hosszú vasrudakat — fenn is, lenn is — melyek a híd tulajdonképpeni tartói. A híd belsejét másik képünk mutatja be.

A CIRKUSZ-KIRÁLY.

Írta Krúdy Gyula.

— Leónak sem tetszik valami nagyon ez a hely, — beszélt tovább Gusztáv úr. — Bizonyosan megint üres lesz a kassza. Maholnap éhen halunk valamennyien.

Az első kocsi felől ekkor lárma hallatszott. Egy alacsony, zömök termetű, nagyfejű ember veszekedett ott a kocsisokkal. Sárga mellény és roppant bő nadrág volt a veszekedő férfiún. Úgy lóbálta a karjait, mintha azok voltaképpen nem

— Mary-Mary asszonyság, a légykírnője és a trapez mesternője, — kiáltotta be a kocsiba, — Burberry úr, a derék igazgató vacsorálni akar. De ugyanezt szeretné cselekedni Gusztáv úr is, a világhírű bohóc és elmefuttató, valamint Viktor úr is, a legyőzhetetlen lovas. Hát miss Atalanta, a tündéri táncosnő talán nem éhes?

Az első kocsi ajtaja kinyitott és egy sárgahajú, piros arcú asszony ereszkedett le a lépcsőn. Hatalmas kanna volt a karján és a koresma kútjára ment vízért.

— A vacsora készen van, — szólt és ezen ki-

A CSODÁLATOS HÍD BELSEJE.

is az ő tulajdon karjai lettek volna, hanem valami kölesönvett karok. Mérgesen kiabált, magyaráz, németül, tótul, ahogy éppen eszébe jutott.

— A papa megint haragszik, — jegyezte meg a nyílt arcú fiatalember.

— Burberry úr mindig mérges, ha pénzt kérnek tőle, — dünnyögte Gusztáv úr. — De hát igaza is van. Hogy lehet művész-emberektől pénzt kérni? Pénzt? Hisz az nekünk nincs. Burberry úr társulata mindennel szolgálhat. De pénze az nincs senkinek sem.

Végre sikerült Burberry úrnak elintézni az ügyeket a kocsisokkal, majd megalkudott a koresmárossal, hamarosan szemlét tartott azon tágas szín felett, ahol előadásait akarta tartani és mindebben nagyon kimelegedve, visszatért a kocsihoz.

jelentésre valamennyien eltűntek a kocsi belsejében. Csakhamar vidám mormogás és késeknek, kanaloknak csörgése hallatszott ki a kocsiból. A kis kémény sem füstölt, hisz az napra már eleget tett kötelességének. Sokáig csörögtek odabenn a tányérok és az a fiatalember, aki odakünn háromszor is körüljárta a nagy kocsiat, hosszas fáradozás után talált egy nyílást, ahonnan szemügyre vehette az egész művészárságot. Burberry úr éppen egy hatalmas báránycombot vagdalt nagy késével és az egész társaság csillogó szemmel nézte a nevezetes igazgató működését. Végre elkészült a comb felvágásával és akkor mindnyájan neki estek a peccenyének. Miss Atalanta, a hét esztendő kis leány éppen oly mohó étvágyal fogyasztotta a húst, mint akár Gusztáv úr. Burberrynek evés közben folyton

ide-oda járt a szeme; egész figyelme oda összpontosult, hogy senki se egyék többet a másiknál. Egy alkalmas pillanatban elhúzta felesége elől a bádogtányért:

— A légtornásznőnek nem szabad elhíznia, — mondta.

Mary-Mary asszony megtörölte a száját és szomorúan nézett az ételmaradékokra.

A légtornásznő példáját követte miss Atalanta:

— Nem csudálnám, ha nem bírnád emelni a lábaid! — szölt Burberry szemrehányólag.

Ezután Viktor következett:

— Nem tudod, hogy idegessé teszel, ha olyan mohón eszel?

A Viktor tányérja is oda került a többiek tányérjára.

Most már csak Gusztáv úr maradt hátra. De a kitünő bohóc nagy elszántsággal evett és olyan haragosan nézett maga elé, hogy Burberry nem merte mindjárt elkapni előle a tányért. De aztán mégis csak győzött benne a rettenetes étvágy és gyors mozdulattal magához húzta Gusztáv úr tányérját:

— Elég volt, kedves barátom, — mondta lehető szelidséggel. — Ha mindent megeszünk, holnap koplalhatunk. Pedig ugy-e Burberrynak nincs olyan szerencséje, hogy holnap fel ne keljen a nap?

Gusztáv úr dühös kiáltással ugrott fel a kis zsámolyról, ahol összekuporodva ült és az ajtó felé iramodott.

— Megyek az én igazi barátaimhoz, — kiáltotta. Leóhoz és Nácihoz. Azok nem bántják szegény Gusztávot.

Csaknem a nyakába ugrott a koei körül leskelődő fiatalembernek. Aztán tovább rohant a második koei felé és eltűnt abban.

Mikor Burberry úr egyedül maradt a csata-terén, letette a kését, villáját és roppant nagy meglepődéssel nézett körül:

— Lássátok, így kell gazdálkodni, — jelentette ki dicsőkedve. Megmentettem a holnapi ebédet.

De ebben a percben hirtelen elkomorodott. A koei ajtaja felől nehéz lépések hallatszottak. Egy boglyas, vöröshajú, kék inas-kabátú fiatalember mászott fel a kocsiba.

— Hah! — kiáltott fel a nagy nemzetgazda. — Katinka Jánosról teljesen megfeledkeztem! Te nyomorult, bizonyosan nem vacsoráztál még?

A vöröshajúnak holdvilágarcán széles mosoly terült el:

— Épen most akarok. Látom még hagyta a számomra is valamieskét.

Burberry úr kétségbeesetten rázta az öklét: — Ó, te szerencsétlen! Te cirkuszi szolgák legutolsója! Azt mondod, hogy valamieskét hagyunk? Nesze edd meg mind, mind: a Burberry cirkusza holnapi ebédjét.

A vöröshajú egy esőpet sem lustálkodott, hirtelen az asztal mellett termett és hihetetlen gyorsasággal kezdett enni, miközben Burberry folyton kiabált:

— Ismerlek, gonosz. Ravasz fondorlattal időzöl az istállóban a lovak mellett, amíg a többi becsületes ember vacsorázik. És csak azután csapsz le, mint a héjja, hogy tönkretegyed szegény igazgatódat. Ó, te ravasz Katinka János! Ha tudtam volna, hogy mi lesz belőled, soha sem vettelek volna fel az országútról, ahol találtalak.

Míg Burberry úr így kesergett, a vöröshajú cirkuszi szolga mindent felfalt. Mintha egy bő zsák lett volna szája helyén, ahová bedobálta a nagy darab húsokat és kenyérszeleteket. Mikor mindennel elkészült, körülnézett szimatolva:

— Valahol sajt is van; érzem a szagát.

Az igazgató erre nem mérsékelhette magát. Megragadta a vörös gallérját és kidobta a kocsiból.

— Ne lássalak többé! — kiáltotta utána.

A vöröshajú vidám nevetéssel futott el a koremszín felé.

Burberry úr még dörmögött egy darabig, aztán egyszerre elotlotta a kocsiban pislogó lámpást.

— Mentsünk, amit meglehet menteni, — dűnyögte. — Legalább petroleum maradjon holnapra.

A kocsiban sötétség lett és odakünn leskelődő fiatal ember is idejét látta, hogy hazafelé induljon. Keresztül vágott az udvaron és a kerítésen ugrott át, bár a kapu tárva-nyitva volt. Ebből sejtheti az olvasó, hogy a leskelődő fiatalember senki más nem volt, mint Kászoni Miklós.

Mikor az országúton ballagott tova, felsóhajtott: — Mindamellet szeretnék Burberry úr társulatába beszegődni.

A sötét országúton egy roppant hosszú lábú, nagyon magas ember jött vele szemben. Búgó Pál uram volt, a nevelő.

Tovább rohant az országúton.

Miklós miután könnyedén átvette magát néhány öles kerítésen, keresztül mászott egy meredek tetőn, leereszkedett a saját udvarukba.

Mielőtt elaludt volna, végiggondolta mindazt, amit az este a koei hasadékán át látott és hallott s arra a meggyőződésre jutott, hogy nincs szebb élet a művész-életnél.

HARMADIK FEJEZET,

amelyben hősünk megismerkedik a művész-élet örömeivel, bánatával.

Alig hogy megvirradt, Miklós már talpon volt és izgatottan sietett a nagykorosma felé, hol a művészek tanyáztak.

A kocsik körül már élénk, mozgalmas élet volt. Talpon volt az egész társulat és valamenynyien dolgoztak annak a nagy ponyvasátornak a felállításán, ahol este az előadást meg akarták tartani. Két magas póznára már felszőgezték a táblát, amely ríktő betűkkel hirdette:

BURBERRY CAESAR
UTOLÉRHETETLEN CIRKUSZA.

Köteleket feszítettek ki, póznákat állítottak fel. Burberry úr kabát nélkül, papucsban szaladgált ide-oda, de Miklós csakhamar észrevette, hogy a derék igazgató voltaképpen a kiabáláson kívül egyébhez sem ért.

A vöröshajú cirkusz-szolga rengeteg kötél-csomókat cipelt, majd szörnyű nagy rudakat és mintha nem is érezte volna a terhet, folyton nevetett.

Viktor szorgalmasan szegezte a sátrat, míg Gusztáv úr jóformán folyton a levegőben járt, ahol a különböző köteleket feszítette ki. Miss Atalanta, a hét esztendő csodagyermek a koei alatt ült és egy nagy iv vörös papirosból nyírálta a jegyeknek való cédulákat. Egyszer rávillantotta fekete szemét Miklósról:

— Hallod te, segíthetnél nekem, — szölt Miklóshoz. — Úgy sincs semmi dolgod.

Miklósnak kétszer sem kellett ezt mondani. Lekuporodott a csodagyermek mellé és az megmagyarázta neki, hogy a kék ceruzával miféle számokat és jeleket kell a piros cédulákra írni.

Vigan folyt a munka, mikor Viktor is melléjük telepedett.

— Nini, a tegnapi fiatal ember! — szölt. — Aki bukfencet hányt a levegőben.

Miss Atalanta csodálkozva nézett Miklósról:

— Te olyant is tudsz, amit csak mi tudunk? Talán te is művész vagy?

— Nem, — felelte Miklós, — csak nagyon szeretek tornászni. Nagyon szeretnék én is művész lenni.

— No, akkor jöjjön velem, — mondta most Viktor. — Hagyja ezt. A csodagyermek maga is elvégzi.

Miss Atalanta a nyelvét öltötte Viktorra, de az már tovább ment Miklóssal.

— Hát kiesoda maga? — kérdezte Viktor.

— Én eddig diák voltam, — felelt szégyenkezve Miklós, mintha az volna a legszényenletesebb állapot. — Hanem ha egy kis szerencsém van, nemsokára művész leszek magam is.

Viktor a Miklós vállára tette a kezét.

— Ne legyen művész, — szölt szomorúan. — Addig voltam én is a legboldogabb, amíg tanulhattam, iskolába járhattam. Mert nem volt ám az én apám mindig vándor-komédiás. Böresök volt a becsületes nevünk. Rimaszombatban szép házuk volt és én iskolába jártam. De tönkrementünk és szegény apám jobb hiában felcsapott cirkuszigazgatónak.

Miklós csodálkozva hallgatta a komédiásfiú beszédét.

— Régen? — kérdezte.

— Vagy öt esztendeje. Én a második gimnáziumba jártam éppen. Nagyon jó tanuló voltam. Ott kellett hagynom az iskolát és megtanultam a lovaglást és a kötélmásztást. Gusztáv úr tanított meg bennünket mindenre, amit tudunk. Gusztáv úr valamikor igen jeles művész volt. Azt mesélik Gusztáv úrról, hogy iszik. És ez a rút tulajdonsága megakadályozta a boldogulás-

ban. Egyszer az országúton találkoztunk vele, amint éppen állás nélkül kóborolt. Az apám magához vette és így lett belőlünk vándor-komédiás-társaság.

Olyan szomorúan, búsan beszélt Viktor, hogy Miklósnak megesett a szíve rajta, de azért így szölt:

— Én mégis szeretnék magával beszélni. Mert én belőlem úgy se lesz más, mint komédiás. Tudok tornászni.

Gusztáv úr, aki addig az egyik póznáról a másikra mászott, elkészült a hinták és kötelek kifeszítésével. Egy hosszú kötél a földre ereszkedett és elrohant a koremsma felé.

— Nos, hát lássuk, mit tud, — szölt Viktor.

Miklós ledobta a kabátját, lehúzta a cipőjét, aztán egy-kettőre felmászott a lecsüngő kötélre.

— Jól mászik! — kiáltotta Viktor.

Mikor fenn volt a levegőben Miklós, a hinták és karikák között, bemutatta a tudományát. Lecsüngesztett fejjel, csupán lábafejével kapaszkodva hintázott a trapézon és nagy lendülettel repült át a gyűrűkre, majd a hintára és végül fogódzás nélkül állott meg a lengő hintán.

A fiatal ember láttára még Burberry úr is abbahagyta szokott foglalkozását, az izgatott kiabálást, Mary-Mary asszony kidugta sárga fejét a kocsiból, ahol az ebédet főzte és letette a burgonyát, amelyet eddig hámozott, hogy tapsolhasson. A csodagyermek is kimászott a koei alól és Gusztáv úr sietve nyargalt vissza a koremsmából.

— Mi dolog ez?! — kiáltotta messziről. — Ki ez az idegen művész?

A vöröshajú cirkuszi szolga elrikkantotta magát:

— Ez érti a mesterségét!

Miklós pedig lecsúszott és az egész komédiás-társaság tapsolt.

— Bravó, fiatal ember! — kiáltotta Burberry. — Melyik cirkuszban működött eddig?

— Nem komédiás ő, papa, — mondá Viktor. — Csak műkedvelő diák.

— Annál derekabb, — folytatta Burberry úr és erősen megszorította a Miklós kezét.

— Én is gratulálok, — szölt Gusztáv úr. — Ide a kezét, fiatal uracska. Még sokra viheti, ha így folytatja. Sokkal többre, mint a szegény Stiglicz Gusztáv vitte. Csak egytől óvakodjon, — tette hozzá sügva. — Csak egytől... de azt majd megmondom máskor.

A csodagyermek megrántotta hátulról a kabátját.

— Nem is hittem, hogy ilyen ügyes vagy, — szölt.

Miklós ott állott boldogan, kipirult arccal.

— Csak egyet akarnék, — mormogta halkán. — Ma este fel szeretnék lépni. De úgy, hogy meg ne ismernének, hogy én vagyok én.

Gusztáv úr, a nagy tapasztalatú ember is bele-szólt:

— Ilyesmi elő szokott fordulni. Mikor Moszkvá-

ban játszottunk Henry és Sidoli társaságával, az orosz főnemesség egy fiatal tagja álarcban lépett fel nálunk.

Burberry úr lelkesen kiáltotta a kocsí felé, ahol a sárgahajú asszony ismét kezébe vette a burgonyahámzó kést:

— Mary-Mary, estére selyem álarcot kell varrnod ennek a kedves fiatal úriembernek!

Viktor karon fogta Miklóst és el akarta vezetni. De Burberry úr még megragadta a Miklós kezét:

— Ha meg nem sérteném, arra kérném, hogy ebédelj velünk, szegény művészekkel. Szívesen látjuk.

— Nagyon szívesen, — felelt Miklós.

A szíve tele volt boldogsággal, hogy ime akadnak emberek, akik elismerték az ő művészetét. Egy percre eszébe jutott szigorú apja, aki bizonyára nagyon megharagudnék, ha megtudná, hogy ilyen vándor-komédiásokkal barátkozik.

Viktor elvezette őt a nagy kocsik mögé és ott így szólt hozzá:

— Látom, hogy igazán ügyes fiú, de arra kérem, ne higgyen ám el mindent, amit az apám meg Gusztáv úr mondanak. Ők túlságosan lelkesedő, rajongó emberek, akik imádják a maguk mesterségét és így nem csoda, ha túloznak. Magának még nagyon sokat kell tanulni, hogy csak közepes művész is lehessen.

Miklós csodálkozva nézett Viktor arcába.

— Miért mondja ezt? — kérdezte elszomorodva.

— Azért, mert sokkal tapasztaltabb vagyok, mint ön. A mi cifra rongyaink alatt a legnagyobb nyomorúság lakozik. Mi többet koplalunk, mint amennyit más ember eszik. Legyen ön továbbra is diák. Tanuljon, hisz nincs nagyobb gyönyörűség a világon a tanulásnál.

Még sokáig sétálgattak ott a nagy panorámás kocsik mögött és mindenféléről beszélgettek. Az egyik kocsiból fájdalmas kutyaugatás és korbács-pattogás hallatszott ki.

— Miért bántják azt a szép fehér kutyát? — kérdezte Miklós.

— Dehogyan is bántják, — felelt Viktor. — Gusztáv úr idomítja. Ilyenkor úgy veri a kutyáját, hogy kin hallgatni. De hiába, másképp nem lehet az állatokkal boldogulni.

A kutya folyvást vonított és a korbács pattogott.

— Menjünk innen, — szólt Miklós.

— Lásd, ilyen a mi művészetünk is. Mikor a kutya este kijön a porondra, senki sem látja rajta, hogy mennyi verést kapott, amíg megtanulta azt, hogy az égő gyertyát átugorja. A mi csillogó ruhánkon se látszik meg, hogy már két napja nem ettünk egy falatot sem.

Még nagyon sokat beszélgettek. A két fiú nagyon megszerette egymást, bár mindakettőnek másfélék voltak a reményei, ábrándjai. Viktor a Miklós életét irigyelte, Miklós meg mindenáron koplaló, küzködő művész szeretett volna lenni.

Egyszerre a Burberry úr hangja hallatszott a kocsí felől:

— Aki ebédelni akar, az siessen.

— Menjünk, — szólt Viktor, — mert ez a kiáltás azt jelenti, hogy már vége felé járnak az ebédnek.

De Viktor ez egyszer tévedett. Burberry úr ez egyszer nem rejtette el az ételeket és a nagy kocsí belsejében még érintetlen volt minden. Sőt a társaság nem győzött eléggé csodálkozni azon, hogy Burberry úr senki elől sem húzta el a tányért.

Gusztáv úr odasúgott a Viktor fülébe:

— Az öreg nagyon megszerette a jövevényt.

A cirkuszosoknál elköltött ebéd után Miklós haza ment. Útközben megmászott minden érdekmenek látszó kerítést, hisz félig-meddig már művésznek gondolta magát.

Otthon összeráncolt szemöldökkel várta az édes apja:

— Már ebédelni sem jársz haza, te kocsorgó? Hol voltál délben?

Miklós himezett-hámzózott. Az igazat nem mert megmondani. Érezte, hogy nagy helytelenséget követett el, midőn elfogadta Burberry úr meghívását. Szerencsére éppen akkor toppant be Mártonfalvi bácsi.

— Mi az, amice, megint rossz fát tettél a tűzre? — kérdezte az öreg úr és hamiskásan kaesintott Miklós felé.

Mindjárt tovább is fűzte a mondókáját:

— Fiatal vér, heves vér. Magam se igen gondolkoztam fiatal koromban az eszemmel...

Kászoni Mihály kedvetlenül legyintett. Ha az öreg Mártonfalvi bácsi jelen volt, soha sem tudott kellő szigorral fellépni a fiával szemben.

János letette a könyvet, amelyet eddig olvasott és odalépett Miklós mellé. Halkan a fülébe súgta:

— Mit akarsz te azokkal a cirkuszosokkal? Tudom, egész álló nap ott voltál náluk.

Miklós megsimogatta az öcse arcát:

— De azért el ne árulj, Jancsikám. Egy nagyon derék fiúval, bizonyos Viktor nevezetűvel ismerkedtem meg ott. Olyan komoly, derék fiút még nem is ösmertem eddig. Estére, majd ha elmegyünk az előadásra, megmutatom neked. Híres műlovar!

Most Mártonfalvi bácsi szólt oda Miklósához:

— Öcsém, hallom, komédiások jöttek a faluba. Jól játszanak? Te bizonyára tudod!

— Kitűnő társulat, — felelt Miklós.

— No, akkor elmegyünk.

Így szólt Mártonfalvi bácsi, Miklós pedig csak akkor hökkent meg igazán. Azt hitte, hogy falusi paraszton kívül senki sem nézi meg a cirkuszi előadást.

Mártonfalvi bácsi átüzent a tiszteletesekhez, hogy el ne mulasszák az esti előadást, majd a jegyzőt értesítette. Amúgy falusi szokás szerint csakhamar tudomására hozta az összes ismerősöknek, hogy estére elmennek Burberry Caesar cirkuszába.

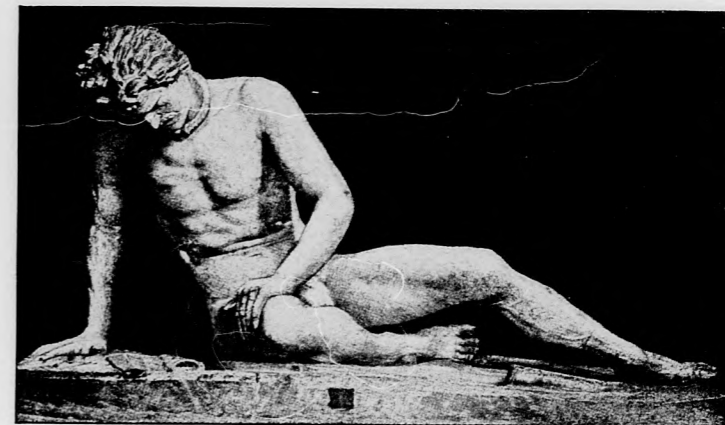
(Folyt. köv.)

A GÖRÖG SZOBRÁSZATRÓL.

Képekkel.

A görög szobrászat fejlődése szoros összefüggésben van a testedző játékok fejlődésével. A gimnasztika fejlesztése pedig elsősorban kiválóan a dórok érdeme. Ezek közé tartoztak a spártaiak is. A testgyakorlás fontosságát felismerte később Görögország többi állama is; kifejezést is adott ebbeli tudatának: megalapította 776-ban Kr. e. az olympiai játékokat. Megkezdették a következő két évszázad alatt a pythiai, isthmusi és nemeai játékokat.

A római Capitolium gyűjteményeiben van egy a kisázsiai Pergamumból származó híres szobor:

A HALDOKLÓ GALLUS.

a «haldokló gallus.» Az alak a földön ül, jobb kezével a talajra támaszkodva, bal kezével pedig megsebesült lábát tapogatja. Feje kínosan lehangyatlak. Ez a szobor azért nevezetes, mert megmutatja, ha egy görög athléta szobrával összehasonlítjuk, azt a különbséget, mely elválasztja az elhanyagolt testet a kiműveltől. A gallusnál idomtalan lábakat és kezeket, durva bőrt, hegyes könyököket, nem hajlékony izmot, dagadt ereket látunk, ilyen a vad, erős állati test. Az athléta minden testrésze megnemesítve, a térdkalács, csukló, az egész csontozat félig elfödve, a széles lábfej most ivesen hajolt és rugékonyabb az ugrásra, a vállak vonala, mely előbb vízszintes és egyenetlen volt, most ívelt és lágy.

Nem csoda, hogy efféle izmos, gyönyörű emberi testek látása a művészi hajlamokkal megáldott görögöket mindezeknek utánzására bűz-dította. A festészet, melynek kezdetei már ekkor

is megvoltak, hátramaradt, és virágzásnak indult a szobrászat, mely kiválóan alkalmas testek és izomjáték ábrázolására. Nem is foglalkoztak akkoriban mással a művészek, mint emberi testek ércebe öntésével, és az volt a nagyobb művész, ki hitebben tudta kifejezni a test minden vonalát, rugalmasságát, a hajlékony izmok feszültségét.

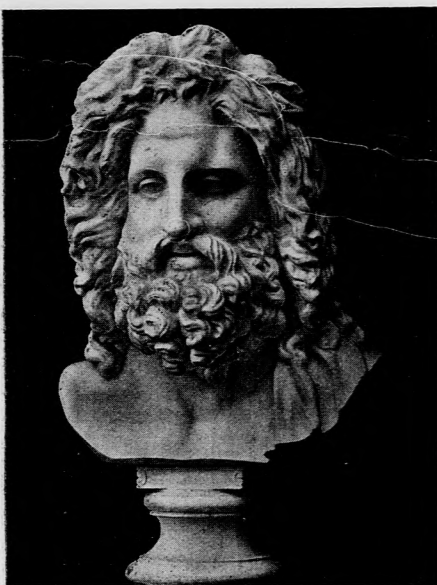
A görög első kiváló szobrászok (helyesebben: ércöntők) eleinte a Peloponnesusban működtek, és reális művészetükkel nagy hatást gyakoroltak az attikai szobrászokra is. Az első kiváló athenai szobrász, *Myron*, Argosban tanult. Leghíresebb műve, a diszkoszvető, csak márványutáncban maradt fenn, mely Rómában található.

A művész a legnagyobb erőfeszítés pillanatát kapta meg, bámulatos megfigyelő-képességgel. Az ó-korban legismertebb volt azonban egy athenai Akropolis-on felállított érc tehén, mely annyira természetes volt, hogy a borjakat is megtévesztette.

Ugyancsak athenai szobrász volt *Phidias* is, kiben a görögök legnagyobb szobrászukat tisztelték. Az ő érdeme az, hogy a vallásos görögöknek oly istenképeket adott, melyek ki tudták fejezni azokat az eszményi vonásokat, mikkel a nép az Olympos lakóit felruházta. Szobrai oly szépek, oly fenségesek voltak, hogy a szemlélt legnagyobb lelkesedésre ragadták. És mindamellett mély áhitatra gerjesztették. Phidias nem testeket alkotott, hiszen szobrai legnagyobbbrüst ruhákba voltak burkolva; kiválósága abban rejlik, hogy az arcokon ki tudta mindazokat a lelki tulajdonságokat fejezni, melyek az istenek bír-

tokában voltak. Három óriási Pallas Athéné-szobra közül a legmagasabb volt egy 21 méteres éreszobor, mely Athen városa jelképe volt; az Akropoliszon állott, és az istennő aranyozott lándzsa és sisak hegye messzire villogott. Athene Parthenos — a hasonló nevű templomban — márványból és aranylemezből volt alkotva, az arany egymaga 44 talentumot (2,830.000 koronát) ért. Még óriásibb, még szebb, még megrázóbb, még értékesebb volt a mester olympiai Zeus-szobra, melyen Phidias tanítványaival hat évig dolgozott.

Phidias kortársa. Polykleitos, leginkább győztes athléták szobrait alkotta.

AZ OTRICOLI ZEUS.

A peloponnézusi háború (431—404 Kr. e.) hátrékö a görög művészet történetében. A háború viharjai, az emberek izgatottsága nyomokat vésnek az emberek lelkében, még a béke megkötése után is. Tért hódított a szobrászatban egyrészt a fokozódott szenvedélyesség, az ú. n. «pathos», másrészt folytatást nyert Phidias iránya is, mely inkább a lelki élet visszatükrözésére törekedett.

A pathetikus irány főképvisezője az argosbeli Skopas, ki Athénában működött. Szobrai, melyekből csak csonka fejek maradtak reánk, erős, fájó izgalom kifejezése jellemezte. Az ő istenei és hősei már nem annyira fenségesek, hanem emberi érzelmek hevítik őket.

Skopasnál nagyobb, sőt a mi szemünkben legnagyobb volt *Praxiteles*, ki gyönyörű Apollo- és

Hermes-szobrokat alkotott. De legnagyobb remekművei az ő Aphrodite-alakjai. Praxiteles nemcsak az emberi test alkotásában, hanem mindenben páratlan. Sophokles-szobra bizonyítja, mily mestermódra tudta elrendezni a ruha redőit; neki tulajdonítják a Niobe-szobrot is, melyen megrázó az anyai fájdalom kifejezése.

Praxiteles után, ki elérte a művészi tökéletesség tetőpontját, ismét tért foglalt a realizmus, melynek ekkori képviselője Lysippos, Phidiással, Skopással és Praxytelessel ellentétben, kik márványból faragtak, ismét kizárólagosan ércöntő. Lysippos Nagy Sándor szobrása volt, és abban különbözött elődeitől, hogy nyulánkabbá alkotta az emberi testet. Iskolája utolsó nagyobb virágzása a görög művészetnek, hazai földön.

Oly nagy, oly eredeti volt a görög szobrászat, mint azóta egy népnek a művészete sem. A rómaiak nem is tettek mást, csak másolták, legfeljebb utánozták a görög szobrászok remekműveit. A modern művészek pedig csodálattal adóznak azoknak a remekműveknek, melyeket azóta talán megközelíteni sikerült, felülmúlni nem lehet azokat soha.

Budapesten a Magyar Nemzeti Múzeum régiségtárában található a legnevezetesebb fennmaradt görög szobrok másolatait.

Mohácsi Jenő.

AMERIKAI CSILLAGVIZSGÁLÓK.

A gyakorlati csillagászatban az utolsó évtizedekben az Egyesült-Államok mutatják a legnagyobb haladást. Ez a fellendülés különösen *Newcomb Simon* névéhez fűződik, ki *Seeliger* és *Auwers* mellett jelenkorunk egyik legjelesebb matematikusa. A tengerentúli csillagvizsgálók legelső képviselői (*Newcomb*ot kivéve) *Pickering E. C.*, a *Havard College Observatory* igazgatója, *Young Ch. A.*, *Gould P. A.* (+ 1896), a déli ég csillagászatának híres újjáalapítója, *Hall Asaph*, a Mars-hold felfedezője, *Chandler S. C.*, *Holden S. Edward*, ki 1898-ig a *Lick* csillagvizsgáló igazgatója volt, *Langley S. P.*, *Boss Lewis*, *Lowel* és számos más, kikről alább lesz szó.

Igen jellemzők az északamerikai gyakorlati csillagászat fejlődésének módjai, körülményei. E tudomány a magánosok érdeklődése és anyagi támogatása mellett lett azzá, ami ma. A *Havard College Observatory*-nek beküldött összegek oly nagyok — évenként 1/2 millió dollár — hogy azok az európai viszonyok mellett szinte mese-számba mennek. Az ajándékozott műszerek ára is meghaladja ezt az összeget. *Draper* asszony például valóságos kincseket érő műszereket aján-

dékozott ez intézetnek, hogy elhalt férjének, a jeles astrophisikusnak megkezdett munkáját befejezhessék.

A kaliforniai Hamilton-hegyen épült nagyszerű csillagvizsgáló *Lick James*nek, az egykori zongoragyárosnak áldozatkészségéből épült fel, s a még nagyobb arányú csikágói egyetemi-csillag-

Angolország legrégebb és legelőkelőbb csillagászati egyesületének, a *Royal Astronomical Society*-nek sok száz műkedvelő tagja van, míg a sokkal fiatalabb *British Astronomical Association* több ezer taggal dicsekedhetik el.

A franciaországi társaságok legnevezetesebbike a *Société Astronomique de France*, mely a sok

DISKOSVETŐ.

vizsgáló *Yerkes*nek, a «petróleumkirálynak» tudományserzetét hirdeti.

Nem csoda, ha ilyen körülmények között az Egyesült-Államok csillagászata az egész világon elsősorú helyet vívott ki magának. A magánosok csillagvizsgálóinak száma bizonyára néhány száz. Európában is tért hódít lassanként a csillagászat, mit a magánosoknak természetesen csak egész kisarányú csillagvizsgálói bizonyítanak. Ezeknek nem az a hivatásuk, hogy újabb felfedezéseket tegyenek, hanem célul e tudomány népszerűsítését tűzik ki.

műkedvelő mellett Franciaország legjelesebb csillagászeit sorolja tagjai közé.

Németországban az *Astronomische Gesellschaft*nak csak szakemberek a tagjai, míg az *Urania* a művelt közönség sorából toborozza hivatásos tagjait.

Magyarországon nincsen csillagászati egyesület.

A *Lick*-csillagvizsgáló összes helyiségei a teljes decentralizáció elvei szerint épültek fel. Az egésznek középpontja a nagy torony, melyben 36 hűvölykes refractort láthatjuk. Különböző mellék-

épületek szállást adnak a szélességi köröknek, a foteheliografnak, a teleszkópnak, az üstökös-kutatónak és számos más kisebb műszernek. Természetes, hogy az intézet kertje nem szűkülökdi a szükséges órákban és chronographokban.

Az intézet e felszereléséhez járult 1895-ben a 30 lábnyi Crossley-féle reflektor, fényszóró. Ezzel aztán a csillagvizsgáló berendezése teljes.

A Verkes-csillagvizsgáló megfigyelő látó-műszerei a legnagyobbak jelenleg az egész világon.

A Lick-csillagvizsgáló első vezetője Holden S. Edward, tanár volt, kit kiváltképpen szaktudása s szigorú igazságszeretete jellemzett legjobban. Ő volt az intézet lelke, éltető eleme. A tudományos munkában a kiváló férfiak egész kara segítségére volt, kiknek neve a csillagászat történetében mindig első helyen fog szerepelni. Munkatársai: Schaeberle M. John, Campbell M. William, Tucker H. Richard, Perine C. D., Hussey J. W. és Colton L. Allen.

A Lick-csillagvizsgáló mindjárt megnyitása után hold felvételeiről lett híressé, melyek a szaktudóst is, a nagy közönséget is egyformán érdekelték. Felvételeik az összes eddigi holdfényképeket a használhatatlanok, értéktelenek sorába süllyeszti.

A Harvard-csillagvizsgáló fiókja 2400 méternyi magasságban épült. Dr. Lowell P., a kiváló Mars-kutató 2200 méternyi magasságban épített csillagvizsgálót. Az újabb kutatások kiderítették, hogy a magasság csak bizonyos határig előnyös, mert ennél sokkal fontosabb tényező a száraz levegő.

A magyarországi csillagvizsgálók legnevezetesebbike az ó-gyallai.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Önképzőkori tudósítás. A makói állami főgimnázium önképző-köre szeptember hó 18-án tartotta alakuló gyűlését Madzsár Gusztáv igazgató úr vezetése alatt. Az ülés tárgya a tisztviselők megválasztása volt, melynek eredménye a következő: Titkár: Csipak Lajos, főjegyző: Weisz Rezső, pénztáros: Papp Imre VIII. oszt. tanulók; aljegyző: Joó Imre és ellenőr: Neiszer János VII. oszt. tanulók. — Az újvidéki kir. kath. magyar főgimnázium kebelében alakult «Vörösmarty önképzőkör» szeptember hó 25-én tartotta alakuló gyűlését. Parscsetich Vince tanár úr lelkesítő szavai után az önképzőkori tisztviselőket választották meg. Ifjúsági elnök: Kardos L. VIII. oszt. tanuló, főjegyző: Obermüller R. VIII. oszt. tanuló, háznagy: Róna Ö. VIII. oszt. tanuló, titkár: Parscsetich L. VII. oszt. tanuló, aljegyző: Kollár J., pénztáros: Gerber K., könyvtáros: Lengyel B. VII. oszt. tanulók.

VEGYESEK.

A legnagyobb hajó. Lapunk 26-dik számában (II. félév) megjelent egy cikk, mely a tengeri hajózásról érdekes adatokat tartalmazott. Lapunk egyik buzgó előfizetője Orczy László báró erre vonatkozó-

lag azt írja, hogy a földnek legnagyobb hajója ez idő szerint az angol testvérgőzös «Celtic» (03), és «Cedric» (02), melynek tonnatartalma 27.000 tonna. Tonnatartalomra nézve ugyan kisebb a «Kaiser Wilhelm II.» (02), mely 24.700 tonnás, de gépei 44.000 lóerőt fejtenek ki. Gyorsasága 24 mértföld, azaz 34,45 km. A «Cedric» 28.000 lóerejű gépének csak 21,8 mértföldnyi gyorsasága van.

FEJTÖRŐ.

Történelmi kérdés:

Ki volt az a normann fejedelem, aki 1066-ban Hastings-nál legyőzte az angolokat? (Imreh Béla.)

Mértani kérdés:

A négyszög szögeinek aránya 1 : 2 : 4 : 5; mekkorák e szögek?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve annak a kikötő-városnak, mely Kiszázia északi partján fekszik? A krími háború idején az oroszok itt tették tönkre a török hajóhadat? (Imreh Béla.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 október 16.

26. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Történelmi kérdés: Parmenio. — Földrajzi kérdés: Bálványos-vár. — Képrejtvény: Egyedül hallgatom tenger mormolását.

Helyesen fejtették meg: Baksay Sándor, Föföldy Sándor, Hossza József, Holbez Aladár, Labancz Ernő, Milutinovits Corinna, Mosonyi Róbert, H. Nagy Jenő, Radó István, Ungár Sándor, Wolf Ernő, Szabó Gyula.

A kitűzött könyvjutalmat Baksay Sándor: Dáma. Hossza József főgimn. V. oszt. tan., egri előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

O. L. br. (Tosony). Szíves érdeklődését köszönjük. Adatait meg fogjuk vizsgálni s ha tényleg helyesek, közöljük is. — **Erődi A. dr.** reáliskolai tanár úr (Vágújhely) kéri előfizetőinket, hogy címére elhasznált levélbélyegeket szíveskedjenek küldeni. — **Több előfizetőnknek.** A múlt évfolyamhoz való bekötési táblák már elkészültek, melyekbe mind az 52 számot be lehet kötetni. A bekötési tábla ára a postai szállítási díjjal együtt 1 korona 60 fillér. — **R. J.** Könyvjutalmat kap 2-3 előfizető után. — **L. E.** (Nagykörös.) 1. Gimnáziumi érettségi s négy évi jog. 2. Fizetése 2400-6000 korona közt váltakozik. — **B. E.** (Szeged.) Fogadja igaz köszönetünket. — **H. A.** Rejtvényedtet közöljük. — **B. I.** (Temesvár) Az ön «Elhagyott lak» című költeménye még gyöngye kísérlet. Elolvastuk s több mondani valónk nincs is róla. A nyomdafesték dícsőségére olyan korán ne vágyakozzék. — **H. S.** (Zólyom) Megkaptuk, közöljük. Nemsokára sorát fogjuk ejteni.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

COPPERFIELD DÁVID

ÉLETE ÉS VISZONTAGSÁGAI.

Irta Dickens Károly.

Az ifjúság számára átdolgozta Mikes Lajos.

A kis Emmi természetesen nagyon szerettem. Képzetelem ezt a kékszemű csöppséget, igazi kis angyallá változtatta. Ha valamelyik verőfényes délelőtt egyszerre csak kiterjeszti pici szárnyát, és elszáll szemem elől, aligha csodálkoztam volna túlságosan.

Órákhosszat el-elsétálgattunk a yarmouthi szomorú, régi pusztaságon. Játzva tűnt nap-nap után. Változatosságot nem igen hozott a két hétbe semmi, csak az ár, és apály váltakozása, amely szabályozta Peggotty úr, és Ham távozását meg érkezését. Ham, mikor nem volt dolga, hébe-korba velünk sétálgatott, s egyszer vagy kétszer elvitt bennünket csónakázni is. Sohasem felejttem el azt a vasárnap reggelt, a tengerparton, mikor megkondultak a templomba hívó harangok, a kis Emmi vállamra hajtotta a fejét, Ham lustálkodva köveket dobált a vízbe, s a nap távol a tenger fölött, éppen keresztültört a sűrű ködön, s fényében feltűntek előttünk, mint saját maguknak árnyai, a hajók.

Végre elkövetkezett a hazautazás napja. Roszszul esett a válás mindenkítől; de hogy a kis Emmi is el kell hagynom, ez a gondolat szíve-met marcangolta. Karon fogva mentünk a kocsmáig, ahol a fuvaros várakozott már, s a búcsúzás mélységesen meghatott mindannyiunkat.

Az egész két hét alatt nagyon hálátlan voltam otthonom iránt, s egyáltalán alig gondoltam rá. De alig fordultam újra feléje, megszólalt ifjú lelkiismeretem szemrehányó szava, s egyre iza-

tottabban vártam, hogy már otthon legyek, s édes anyám karja közé szaladhassak.

Végre feltűnt a blunderstonei Varjúvár, s a fuvaros megállt a kapu előtt. Hideg, szomorú délután volt, s a komor égboltozatról szinte lógott lefelé az eső.

Nyílt a kapu, s én boldog izgatottságomban félig nevetve, félig sírva anyámat kutattam szememmel. De nem ő jött elé, hanem egy idegen szolgáló.

— De Peggotty! — szóltam panaszosan, — hát nincs itthon az anyám?

— Dehogyan nincs, Davikám, — szólt Peggotty, nagy ügyel-bajjal lemászva a kocsból. — Várjon csak egy percig, Davikám, mondok majd — mondok majd valamit.

Kézen fogott, s nagy ámulatomra a konyhába vezetett és bezárta az ajtót.

— Peggotty! — szóltam én valósággal megrettenve. — Hol a mama? Miért nem jött elé? Ó Peggotty!

A szemem könnybe lábadt, s féltem hogy összeroskadok.

— Istenem! Drága fiacskám! — kiáltott Peggotty. — Mi lelte? Beszéljen, angyalkám!

— Nem halt meg, úgy-e! Úgy-e nem halt meg a mama?

— Dehogyan halt, — szólt Peggotty cirógatva. — Látja, drágám, már előbb meg kellett volna mondanom; de sehogysem vitt rá a lelkem.

— Folytasd, Peggotty, — szóltam én még rémültebben.

— Davikám, — szólt Peggotty fejkötőjét oldozgatva, — mit szól hozzá? Van megint papája!

Remegni kezdtem, és elsápadtam.

— Új papája, — szólt Peggotty.

— Új? — ismételttem.

Peggotty kezét nyújtva felém, így szólt: